

Louis Bolk Instituut

onderzoeksinstituut voor duurzame
landbouw, voeding en gezondheid

verbindt wetenschap,
beleid en praktijk

Informatiebrochure

Al bijna 50 jaar ontwikkelt het Louis Bolk Instituut kennis over duurzame landbouw, voeding en gezondheid voor en met de praktijk. In deze brochure leest u hoe wij met ons wetenschappelijk onderzoek bijdragen aan een goede bodemkwaliteit en aan de gezondheid van plant, dier en mens. Met kennis komen u en uw organisatie verder en zorgen we gezamenlijk voor een veerkrachtig, gezond en eerlijk landbouw-, voedsel- en gezondheidssysteem. Zo maken wij als gerenommeerd wetenschappelijk onderzoeksinstituut impact!

Kennis en praktijk

U kent ons van onderzoek naar bijvoorbeeld de integrale gebiedsaanpak, monitoring van bodemkwaliteit, volhoudbare landbouw of het Bolk-model voor Positieve Gezondheid en Leefomgeving. Maar wij doen veel meer. Wij ontwikkelen met partners wetenschappelijke kennis die toepasbaar is in beleid en praktijk. Bestuurders, ambtenaren en adviseurs kunnen met deze kennis direct aan de slag. Met ons werk hebben we impact op de maatschappij. Onze kennis is innovatief, concreet en gericht op veranderingen op systeemniveau.

Samenhang en maatschappelijke impact

We bevorderen volhoudbare landbouw, gezonde voeding en goede gezondheid. Aan de verbinding en versterking van natuurlijke processen en systemen op die gebieden dragen we bij met praktijkgericht en participatief onderzoek. We bieden concrete oplossingsrichtingen aan voor

maatschappelijke opgaven en beleidsdoelstellingen in Nederland en de Europese Unie. Want uitdagingen op het gebied van gezondheid, stikstof, klimaat, biodiversiteit en water zijn alleen op te lossen als ze in samenhang opgepakt worden.

Landbouw, voeding en gezondheid

Ons onderzoek richt zich op technologische, sociale en ecologische innovaties die bijdragen aan die opgaven en doelstellingen. Dat doen we mét de praktijk en vóór de praktijk.

Het Louis Bolk Instituut is een onafhankelijk onderzoeksinstituut dat wetenschap, beleid en praktijk met elkaar verbindt:

- vanuit een systeembenadering
- verschil makend met en in de praktijk
- op innovatieve wijze
- met lef

Dankzij onze uitgebreide netwerken, systemische blik en praktijkgerichte aanpak waarderen beleidsmakers en opdrachtgevers onze inbreng.

'Eigenwijs onderzoek is harder nodig dan ooit'
Lees het interview met Ilse Geijzendorffer,
directeur-bestuurder van het Louis Bolk Instituut

Bedrijfsprofiel Louis Bolk Instituut

Meer over bestuur, toezicht, financiën en de onafhankelijke review op kwaliteit van het onderzoek van het LBI door Technopolis (in opdracht van LNV).

Onze expertise voor
agrarisch beleid

Duurzame landbouw zit in de haarvaten van het Louis Bolk Instituut. Wij streven naar een landbouw- en voedselsysteem dat milieuvriendelijk, sociaal verantwoord en economisch levensvatbaar is. Ons praktijkgericht onderzoek is gericht op het ondersteunen van de zoektocht naar een volhoudbare bedrijfsvoering met borging van de bodem- en waterkwaliteit en de gezondheid van plant, dier en mens.

Integrale oplossingen

Vanuit de wetenschap en praktijk hebben wij kennis over de huidige opgaven in de landbouw- en voedingssector. Mede dankzij een groot en relevant netwerk brengen we theorie en praktijk bij elkaar. Maatregelen en verdienmodellen die gericht zijn op de korte termijn, bieden niet het toekomstperspectief waar agrarische ondernemers op kunnen varen. Voor beleidsmakers en adviseurs ligt hier een grote kans om de agrarische en de voedingssector te laten bijdragen aan de uitdagingen van de toekomst.

Unieke werkwijze

Wij werken samen met beleidsmakers, boeren, voedingsprofessionals, kennisinstituten en NGO's om noodzakelijke kennis op te bouwen en te helpen implementeren. Door onze unieke werkwijze ondernemen we samen met mensen uit de praktijk, het onderwijs en overheden in onderzoeksprojecten hoe het wél kan. Geworteld zijn in de praktijk is cruciaal voor de

geloofwaardigheid van beleidsrelevant onderzoek. Het Louis Bolk Instituut toetst beleidsmatige vragen in de praktijk. Bijvoorbeeld: hoe kan de landbouwsector zijn CO₂-uitstoot verlagen en koolstof opslaan in landbouwbodems? Maar ook: wat zijn de effecten van de toepassing van deze maatregelen op landelijk, regionaal en provinciaal niveau? Daarvoor hebben we vier scenario's doorgerekend. De uitkomsten zijn relevant voor nationale en provinciale overheden en toepasbaar in Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG).

Beleidsambities uitvoeren

Beleidsmakers werken graag samen met het Louis Bolk Instituut vanwege onze kennis en werkwijze. Vanuit een gelijkwaardig speelveld van betrokken partijen en met praktijkonderzoek brengen we beleidsambities verder zodat de hele keten hiervan profiteert. Hoe doe je dat en welke instrumenten kun je hiervoor gebruiken? Dat is waar de onafhankelijke kennis en kunde van ons onderzoeksinstituut zijn meerwaarde toont. •

Onze expertise voor
**voedings- en
gezondheidsbeleid**

De bevolking wordt steeds ouder, heeft meer zorg nodig en wordt mondiger. Uit ons onderzoek blijkt dat er veel inzichten en interventies zijn op het gebied van preventie, behandeling, zorg en voeding om de gezondheid en kwaliteit van leven te behouden of verbeteren. Het Louis Bolk Instituut werkt daarvoor nauw samen met beleidsmakers, zorgprofessionals, patiënten en bewoners.

Kennis voor beleid

Met kennis uit onderzoek ondersteunen we de ministeries van VWS en LNV, lokale overheden en NGO's. Voorkomen is beter dan genezen. Wij geloven in complementaire zorg. Met preventieve maatregelen verlagen we aantoonbaar de zorgbehoefte.

Positieve Gezondheid

Het concept Positieve Gezondheid richt zich op het fysieke, sociale en mentale welbevinden van de mens. Zelf regie voeren over het welbevinden staat hierin centraal. Het Louis Bolk Instituut richt zijn onderzoek op een gezonde fysieke en sociale leefomgeving in stedelijk en landelijk gebied. Onze kennis van de biodiversiteit binnen landbouw en natuur sluit hier naadloos bij aan. Dit betekent dat we vanuit een systeembenadering bijdragen aan een betere gezondheid. Het Bolk-model voor Positieve Gezondheid en Leefomgeving is een participatieve methode voor benadering van gezondheid in de relatie tot de leefomgeving. Veel gemeenten vinden het uitdagend om de belangen

van al hun inwoners te verenigen in één beleid. Daarbij is ook sprake van polarisatie. Met praktijkvoorbeelden laten we zien hoe waardering voor de landbouw en een gezonde leefomgeving hand in hand kunnen gaan.

Duurzame en gezonde voeding

Een ongezonde leefstijl en de toename van leefstijlgerelateerde ziekten zijn een groeiend probleem. Tegelijkertijd heeft niet iedereen toegang tot gezonde voeding. Voor het bevorderen van een gezonde en duurzame leefstijl moet de praktijk centraal staan. Wij ontwikkelen wetenschappelijke inzichten en vertalen die naar beleid. Zo draagt meer plantaardige voeding niet alleen bij aan een gezonde groei en ontwikkeling van kinderen en de preventie van chronische ziekte, het verlaagt ook de impact op het klimaat en de natuur. Samen met partners onderzoeken en bevorderen we gezonde voedingspatronen. Toenemende zorgkosten kunnen met het juiste preventieve beleid worden voorkomen. Niet alleen met de juiste voeding maar ook met een ondersteunende leefomgeving. •

De praktijk

In deze brochure leest u dat het Louis Bolk Instituut de wetenschappelijke schakel tussen beleid en praktijk is. Hoe we dit doen, ziet u aan de hand van twee voorbeelden.

De potentie van koolstofvastlegging in de landbouw

Vanuit het onderzoekstraject Slim Landgebruik is een uitgebreide reeks maatregelen geanalyseerd die helpen om koolstof vast te kunnen leggen in de bodem om klimaatverandering tegen te gaan. De landbouwsector heeft zich gecommitteerd aan het vastleggen van 0,5 megaton CO₂-equivalenten per jaar in de organische stof van minerale landbouwbodems vanaf het jaar 2030.

Maar dan blijft een beleidsmatige vraag staan: Wat zijn de effecten van de toepassing van die maatregelen op landelijk, regionaal en provinciaal niveau? Het Louis Bolk Instituut heeft vier scenario's doorgerekend. De uitkomsten van deze studie zijn relevant voor nationale en provinciale overheden en toepasbaar in het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). •

Sociale basisinfrastructuur

Nederland vergrijsd. Dit leidt tot een grotere zorgvraag terwijl de professionele zorgcapaciteit niet toeneemt. Dat vraagt om het bevorderen van de sociale cohesie. Een gezonde sociale basisinfrastructuur in de wijk draagt bij aan de gezondheid, welzijn en veerkracht van bewoners. Hoe krijg je goed zicht op de huidige voorzieningen, ontmoetingsplekken en netwerken in de directe leefomgeving van mensen? De leefomgeving is belangrijk in het versterken van een sociale basisinfrastructuur waarin mensen zich

verbonden voelen met elkaar en hun omgeving. Dit is essentieel in het beleid van lokale overheden en bevordert de sociale inclusie, preventie van gezondheidsproblemen en het versterken van de buurt. Ruimtelijke inrichting en verbinding van fysieke omgeving met sociale behoefte dragen bij aan het creëren en het behouden van een sterke en gezonde gemeenschap met meer sociale cohesie. Het Louis Bolk Instituut werkt hier aan met hulp van Stichting Triodos Foundation. •

Projecten

Het Louis Bolk Instituut zet wetenschappelijke kennis om in praktische instrumenten. Dat is kennis met impact!
Met twee succesverhalen van onderzoeksprojecten willen we u inspireren.

Integrale gebiedsaanpak

In het project Buitenland van Rhooen komen modern agrarisch ondernemerschap en natuurbeheer optimaal bijeen. Het Louis Bolk Instituut is nauw bij deze unieke gebiedsontwikkeling betrokken. Op 600 hectare, ingesloten door de oprukkende Rijnmond-regio, is ruimte ontstaan om te werken, recreëren en van de natuur te genieten. De grote potentie aan mogelijkheden die dit qua omvang beperkte gebied bezit, komt vooral tot bloei door de uitgekende inrichting van het landschap en afstemming tussen de

verschillende partijen. Een uniek element is het verweven van natuur en landbouw op en naast het boerenbedrijf. Om maximaal draagvlak te creëren, is een gebiedscoöperatie opgericht bestaande uit boeren, natuurorganisaties, recreatieondernemers en geïnteresseerde particulieren. Het project is een inspirerend voorbeeld van hoe je twee voorheen gescheiden werelden langdurig met elkaar verbindt. Met het Buitenland van Rhooen als succesvol project is belangrijke kennis opgedaan die in andere regio's toe te passen is. •

Voeding en armoede

Hoe wordt gezond en duurzaam voedsel toegankelijk voor iedereen? Binnen een onderzoeksproject, mede gefinancierd door Stichting Triodos Foundation, zochten onze onderzoekers naar oplossingen voor het verbeteren van het voedingspatroon van jonge ouders met kinderen in armoede. Voor dit project bezochten ze een kwetsbare wijk en was er veel contact met gezinnen. Met hen, voedselleveranciers als de Voedselbank en andere initiatieven, de

jeugdgezondheidszorg en de gemeente is in kaart gebracht welke wensen, knelpunten en behoeftes er zijn en welk aanbod beschikbaar is. Een vervolgtraject ging over voedsleeducatie op scholen in kwetsbare wijken. Er zijn al veel initiatieven maar vaak vinden mensen het wiel opnieuw uit en wordt de doelgroep onvoldoende bereikt. De impact van kennis is dus afhankelijk van hoe participatief het onderzoek is opgezet. •

Louis Bolk Instituut

onderzoeksinstituut voor duurzame
landbouw, voeding en gezondheid

Heeft u een beleidsvraag waar wij u bij
kunnen helpen met wetenschappelijk
onderzoek en praktijkkennis? Of
wilt u deelnemen aan een van onze
onderzoeksprojecten of kennisnetwerken?
Neem contact met ons op.

Louis Bolk Instituut
Kosterijland 3-5
3981 AJ Bunnik

0343 - 523 860
info@louisbolk.nl
www.louisbolk.nl